

Організація інклюзивного навчання у середній загальноосвітній школі №22

У школі працює 9 класів з інклюзивною формою навчання.

Робота педагогічного колективу побудована таким чином, щоб всі діти отримали необхідні знання, вміння та навички.

Для організації навчання дітей з особливими освітніми потребами пристосовані приміщення, облаштовані робочі місця, підібрано програмно-методичне забезпечення. Учителю тут відведено особливу, часто нову для нього, роль - логопеда, психолога, дефектолога тощо.

Всі учителі отримали належну підготовку до роботи в інклюзивних класах на семінарах, тренінгах, приймали участь у конференціях, а саме:

- ▶участь у спеціалізованому тренінгу для працівників освітньої сфери «Інклюзивний простір. Практичні кроки» - 4 учителя;

- ▶участь у семінарі «Діти із ЗПР: психолого – педагогічний супровід в освітньому просторі навчального закладу» - 2 учителя;

- ▶участь у семінарі «Дислексія, дизорфографія, дизграфія, дискалькулія - стійкі порушення формування шкільних навичок. Шляхи адаптації» - 4 корекційних педагога;

- ▶участь у Всеукраїнській конференції «Інклюзивна освіта на Дніпропетровщині – ідеї, ініціатива, командна робота» - 3 учителя.

Брали участь у конференціях і триденному тренінгу «Інклюзивний простір. Практичні кроки» й адміністрація школи: директор й заступник директора з навчально-виховної роботи.

Учителями інклюзивних класів була створена атмосфера порозуміння та взаємодопомоги між учнями, все робилося для того, щоб «особлива» дитина могла самоствердитися, побороти свою невпевненість, набути певних навичок соціальної поведінки. Для цього учні залучаються до класних та позакласних заходів.

Влітку на базі школи працював літній табір відпочинку «Дивосвіт», де було створено умови для 3 дітей з ООП. Вони приймали активну участь у заходах,

відвідували гурток штучних квітів на базі кімнати школяра «Червона рута», приймали участь у виставці поробок, де зайняли призові місця.

У ході роботи забезпечено командний підхід до організації навчально-виховного процесу для дітей (співпраця учителів, батьків, фахівців: психолога, логопеда, медичного працівника). Фахівці взяли участь у складанні розгорнутої психолого-педагогічної характеристики на дітей та їх індивідуального плану розвитку, у підготовці документів для розгляду на засіданнях психолого-медико-педагогічних консультацій, у розробці індивідуального плану корекційно-розвиткової роботи.

У процесі підготовки до уроку в класах інклюзії вчителі складають плани-конспекти уроків, у яких адаптують навчальний матеріал відповідно до можливостей учнів, застосовують специфічні форми і методи навчання: використання дидактичного матеріалу з кольоровими позначками, планування індивідуальної роботи, створення ситуації успіху. У цьому їм допомагають кабінет медіатеки та ресурсна кімната, які оснащені сучасною технікою, дидактичним та роздатковим матеріалом, мають умови для психологічного розвантаження. Корекційні педагоги використовують у своїй роботі комп'ютери, на яких встановлена програма «Живий звук» та «Артикуляційна гімнастика» для учнів з тяжким порушенням мовлення, «Жестова мова» - для учнів зі зниженим слухом. Заняття у цих кабінетах проводяться 2 рази на тиждень для кожної дитини.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюється за критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою. Для стимулювання учнів практикуються сюрпризні моменти, словесні заохочення, записи в щоденниках.

Ефективності навчально-виховного процесу сприяють різні форми роботи, які постійно використовуються на уроках учителями:

- навчальна робота в парах;
- робота груп кооперативного навчання;
- робота з індивідуальними інструкціями;
- незалежні самостійні заняття;
- ігрові методи;

- використання яскравої наочності та ін.

Асистенти вчителя допомагають в організації навчально-виховного процесу в класі, присутні на уроках, ретельно спостерігають за дітьми, фіксують результати в журналі спостережень, складають рекомендації батькам, надавають допомогу учням з особливими освітніми потребами в організації навчальної діяльності, супроводжують на перервах, сприяють формуванню саморегуляції та самоконтролю учнів.

Для пояснення тем, які складно сприймаються, учням з особливостями в розвитку пропонуються картки інструкції з описом покрокових дій учнів. Така побудова уроків створює умови, за яких усі учні класу залучаються до роботи.

Велику роль в роботі з дітьми з ООП відіграють і корекційні, індивідуальні або групові заняття, які проводять спеціалісти (вчитель-логопед, вчитель-дефектолог, психолог) враховуючи особливості розвитку дітей.

Надзвичайно важливою умовою правильної організації занять є ігрова форма. Наприклад, на логопедичних заняттях, щоб привернути увагу дитини на звуковий склад мови використовуються логопедичні ігри "Впізнай за звуком", "Впізнай, кому належить голос", "Відгадай, в якому слові допущено помилку", "Підбери малюнки до певного звуку" тощо.

Для розвитку рухливості мовленнєвих органів допомагають артикуляційні вправи "лопаточка", "галочка", "трубочка", "годинничок", "коники", "гойдалки" та ін. Закріпленню правильної вимови сприяють скоромовки, чистомовки, вірші, загадки, прислів'я, приказки, насичені звуками, які вимагають корекції. Для практичної роботи вчителі-логопеди використовують звукове логопедичне дзеркало: дитина промовляє - дзеркало відтворює запис, учень чує свої артикуляційні помилки. Такий вид роботи дуже важливий для дітей, які мають тяжкі порушення мовлення.

Протягом навчання здійснюється психологічний супровід дітей з ООП. Психологом школи проведено діагностику пізнавальних процесів, когнітивної сфери, виокремлено проблеми, які потребують подальшої корекції. Для цього використовувалися такі методики:

- ▶ тест словникового запасу (Ю.З. Гільбух) індивідуально
- ▶ Методика Будиночок (Гудкіна Н.І.)
- ▶ Проективна методика «Неіснуюча тварина»

Організовані корекційно-розвивальні заняття з учнями, спрямовані на розвиток певних психічних функцій дитини (пам'яті, уваги, мислення), що забезпечує навчальну діяльність, а також систему взаємин дитини з батьками, друзями, однолітками. У цьому допомагає оснащення медіакімнати. Світлова колона, світловий пучок, калейдоскопічна лампа створюють атмосферу таємничості, відпочинку, розвантаження, зменшують внутрішню напругу, а використання пісочниці з підсвіткою й виконання різноманітних завдань розвивають командну взаємодію. Ця робота виявилася найбільш результативною для дітей з інтелектуальною відсталістю та поведінковими порушеннями.

Робота з батьками учнів, що знаходяться на інклюзивному навчанні, здійснюється через індивідуальні та групові консультації. Проводяться тематичні батьківські збори «Що таке інклюзивне навчання?», здійснюється психологічна підтримка батьків та родичів дітей, їх впевненість у можливостях дитини, формується адекватне ставлення до проблем дитини.

При навчанні дітей з інтелектуальною відсталістю, педагоги допомагають дитині адаптуватися у колективі однолітків, прагнуть подружити її з дітьми, вибирають для її розміщення на уроці таке місце у класі, щоб у разі ускладнень учневі було легко надати індивідуальну допомогу.

Питання навчання дітей з особливими освітніми потребами розглядалося і на нарадах різного рівня.

Так на нарадах при директорів було розглянуті питання:

- ▶ Організація навчально-виховного процесу у 1 класах з інклюзивною формою навчання. Адаптація учнів 6-річного віку до навчання (жовтень, 2017р.)
- ▶ Про організацію інклюзивної освіти у школі (грудень, 2017р.)

На методичних об'єднаннях вчителів початкових класів розглядалися питання:

- ▶ Спільне викладання в інклюзивному класі;
- ▶ Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі;
- ▶ Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання

На методичних оперативках при заступнику директора з НВР:

- ▶ організація навчально-виховного процесу в інклюзивних класах;
- ▶ обговорення навчальних програм;
- ▶ система вивчення критеріїв оцінювання результатів навчальної діяльності учнів, що знаходяться на інклюзивному навчанні;
- ▶ практична реалізація індивідуального підходу в навчанні дітей з особливими освітніми проблемами.

Першочергові завдання сьогодення розв'язані:

- ▶ діти з особливими потребами, які вже навчаються у загальноосвітній школі - це діти з нескладними порушеннями, але вони потребували додаткової підтримки, яку й отримали;

З метою впровадження державної політики щодо забезпечення рівного доступу всіх громадян до якісної освіти, педагогічними працівниками школи проводиться цілеспрямована робота щодо запровадження інклюзивного та інтегрованого навчання, формується позитивна громадська думка щодо залучення дітей з обмеженими можливостями до навчання у масовій школі. На сайті школи розміщені матеріали щодо інклюзивної освіти, на засіданнях шкільного батьківського комітету, на батьківських зборах постійно висвітлюється питання щодо надання дітям з ООП середньої освіти в межах школи, а з учнями школи проводиться робота щодо толерантного ставлення до дітей з особливими освітніми проблемами.

